

Beslissing samenwerking met herkomstland Thailand

Datum: 28/11/2023

Auteur: VCA

Onderwerp: Beslissing samenwerking met herkomstland Thailand

1. Situering

Het Vlaamse Regeerakkoord voorziet dat de Vlaamse Regering de huidige praktijken rond interlandelijke adoptie grondig onderzoekt en maatregelen neemt om interlandelijke adopties naar Vlaanderen te verbeteren.

Naar aanleiding van het eindrapport¹ van het expertenpanel inzake interlandelijke adoptie formuleerde de Vlaamse Regering op 17 september 2021² een aantal krijtlijnen voor de verdere aanpak, zowel voor wat betreft de toekomst van interlandelijke adoptie, als voor het omgaan met wantoestanden uit het verleden.

Een van deze krijtlijnen betreft het versterken van partnerschappen met herkomstlanden. Uit de mededeling aan de Vlaamse Regering van 17 september (VR 2021 1709 MED.0315/1): *Om de kansen voor kinderen te vergroten op een gepaste thuis en tegelijk ook het risico op mistoestanden nog sterker uit te sluiten, wil de Vlaamse regering de samenwerking op niveau van de naties (aankomstland – herkomstland) versterken. Vlaanderen zal ter plaatse gaan naar de landen waarmee, na risicoanalyse, samengewerkt kan worden of nieuwe samenwerking kan worden gezocht om te komen tot intense samenwerkingsafspraken. Daarbij hoort dat bij zo'n doorstart of opstart heel goed wordt uitgelegd hoe Vlaanderen wil werken, welke kandidaat-adoptieouders Vlaanderen heeft, voor welke kindprofielen, etc. Op kindniveau wordt het systeem vervolgens gestuurd door de vraag van de herkomstlanden om binnen de gemaakte afspraken kinderen te plaatsen. We verankeren deze werkwijze waarrond vandaag al goede praktijken met een aantal herkomstlanden bestaan in de werking van interlandelijke adoptie.*

De Vlaamse Regering vroeg aan het Vlaams Centrum voor Adoptie (VCA) om het kader voor bovenstaande risicoanalyse uit te werken en ter validatie voor te leggen aan de Vlaamse Regering. De criteria voor het beslissingskader interlandelijke adoptie werden door de Vlaamse Regering vastgelegd op 10 december 2021³.

Het beslissingskader werd in concreto verder uitgewerkt en dient als basis voor het screenen van alle huidige samenwerkingen met herkomstlanden inzake interlandelijke adoptie.

Voor het aanleveren van informatie en advies werkt VCA voor iedere screening samen met drie onafhankelijke organisaties met internationale expertise in alternatieve jeugdzorg, jeugdbeschermingsmaatregelen en kinderrechten. Het gaat om International Social Service⁴ (ISS), Child Identity Protection⁵ (CHIP) en UNICEF⁶.

Daarnaast werd ook input gevraagd aan de bevoegde autoriteit in het desbetreffende herkomstland, aan de interlandelijke adoptiediensten en aan de Federale Centrale Autoriteit (FCA).

Aan de hand van de verzamelde input worden alle huidige samenwerkingen op basis van een kleurencode geëvalueerd door twee stakeholders: geadopteerden en de huidige interlandelijke adoptiediensten.

¹ <https://www.opgroeien.be/nieuws-en-pers/nieuws/rapport-expertenpanel-interlandelijke-adoptie-in-vlaanderen>

² <https://beslissingenvlaamse-regering.vlaanderen.be/document-view/61404C18364ED90008000178>

³ <https://www.opgroeien.be/nieuws-en-pers/nieuws/nieuw-beslissingskader-voor-interlandelijke-adoptie>

⁴ <https://www.iss-ssi.org/index.php/en/>

⁵ <https://www.child-identity.org/en/>

⁶ <https://www.unicef.org/>

VCA zal op basis van het geheel een finale beslissing nemen en kan, in geval van twijfel, bijkomend beroep doen op een expert in de kinderrechten.

VCA kan hierbij drie mogelijke beslissingen nemen:

1. Samenwerking met herkomstland is positief

Indien de samenwerking met het herkomstland positief is beslist, loopt de volledige samenwerking door. Er worden wel werkbezoeken gepland om verdere afspraken te maken rond een werking afgestemd op de krijtlijn "Partnerschappen met herkomstlanden versterken", zoals beslist door de Vlaamse Regering.

2. Samenwerking met herkomstland wordt onmiddellijk stopgezet

Na screening van de huidige samenwerkingen zal met een aantal herkomstlanden geen samenwerking meer mogelijk zijn. De dossiers van de kandidaat-adoptanten die al een lopende kindtoewijzing hebben, worden verder afgewerkt volgens het huidige systeem. De andere kandidaat-adoptanten kunnen zich heroriënteren naar de herkomstlanden waar Vlaanderen nog wel verder mee samenwerkt. Transparante communicatie naar de betrokkenen is dan essentieel.

3. Samenwerking met herkomstland vraagt meer verduidelijking via werkbezoek

Na screening van het herkomstland wordt een werkbezoek gepland om meer duidelijkheid te creëren rond toekomstige samenwerking. De samenwerking loopt onverminderd door tot na verduidelijking via het werkbezoek en definitieve beslissing door VCA.

2. Beoordeling huidige samenwerking interlandelijke adoptie met Thailand

De beoordeling gebeurt op basis van het ingevulde "Decision framework for intercountry adoption from Thailand", dat u in bijlage vindt. Dit document omschrijft in detail de verschillende beoordelingscriteria. Het maakt integraal deel uit van de beoordeling en beslissing door VCA.

1. Algemene situatie in het land van herkomst

Veiligheidssituatie

Thailand is een relatief veilig land voor toeristen.

Reizigers worden aanbevolen om weg te blijven van politieke betogingen of bijeenkomsten. Niet-essentiële reizen naar de provincies Narathiwat, Yala, Pattani alsook naar de provincie Songkhla worden afgeraden. Voor de drie meest zuidelijke provincies (Narathiwat, Pattani en Yala) dienen bijzondere voorzorgsmaatregelen te worden genomen.

Reizigers dienen waakzaam te zijn op druk bezochte plaatsen, plaatsen met een druk uitgaansleven en in en rond openbare gebouwen, stations en luchthavens, zowel voor het risico op terreuraanslagen als voor het risico op criminaliteit.

Algemene veiligheid in Thailand | FOD Buitenlandse Zaken - Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (belgium.be)

→ De veiligheid ter plaatse is voldoende mits waakzaamheid in bepaalde gebieden.

Corruptieindex

Thailand heeft een Corruption Perceptions Index van 36 op 100 in 2022 (Thailand - Transparency.org). 88% van de Thaise bevolking vindt dat corruptie bij de overheid een groot probleem is.

Thailand heeft de 'United Nations Convention Against Corruption' ondertekend. Ondanks strenge wettelijke en institutionele bepalingen om corruptie te bestrijden, blijft er in de praktijk veel corruptie bestaan in het bedrijfsleven, de rechtshandhaving en het rechtssysteem.

→ Er is veel corruptie in Thailand.

Politieke stabiliteit

Thailand is een constitutionele monarchie. De koning is staatshoofd. Hij heeft een grote invloed op de Thaise politiek.

Na vijf jaar militaire dictatuur is Thailand in 2019 overgeschakeld op een door militairen gedomineerde, gedeeltelijk verkozen regering. In december 2020 hield het land zijn eerste provinciale verkiezingen sinds de staatsgreep van 2014.

Thailand staat op de 137ste plaats (op 194 landen) op de 'political stability index'.

[Political stability by country, around the world | TheGlobalEconomy.com](#)

Thailand staat op de 80ste plaats (op 140 landen) op de WJP Rule of Law Index. [WJP Rule of Law Index | Thailand Insights \(worldjusticeproject.org\)](#)

→ Thailand is een politiek instabiel land.

Specifieke aandachtspunten

- Vrouwen, kinderen, LGBTI-personen, etnische minderheden en staatlozen behoren tot de meest kwetsbare doelgroepen.
- Thailand is zowel een land van herkomst, een land van bestemming als een transitland voor mensenhandel. Thaise kinderen zijn regelmatig slachtoffer van sextoerisme en werkzaam in bordelen, massagesalons, bars of hotels.
- Intrafamiliaal en gendergerelateerd geweld vormen een significant probleem in Thailand.

2. Ratificatie van het Haags Verdrag

Het Haags Adoptieverdrag werd op 29/04/2004 ondertekend, op 29/04/2004 geratificeerd en trad op 01/08/2004 in werking. Er werd geen bezwaar aangetekend tegen de toetreding van Thailand. Er zijn geen lopende moratoria. Thailand limiteert zelf het aantal adopties door quota in te voeren, variërend naargelang het aantal jaarlijkse adopties en het aantal kandidaat-adoptanten die nog op de wachtlijst voor interlandelijke adoptie staan.

→ Thailand ratificeerde het Haags Adoptieverdrag.

3. De bereidheid om rechtstreeks samen te werken van overheid tot overheid

Bereidheid tot samenwerking vanuit de centrale adoptieautoriteit

Child Adoption Center (CAC) is de centrale adoptieautoriteit (CA) van Thailand. De communicatie met de CAC verloopt over het algemeen vlot. CAC is goed bereikbaar via telefoon en e-mail. Contacten zijn constructief en een open dialoog is mogelijk. Vragen in verband met de hervorming interlandelijke adoptie werden minder vlot en slechts gedeeltelijk beantwoord. Er trad verwarring op met betrekking tot de informatie die werd gevraagd door respectievelijk VCA, ISS en de interlandelijke adoptiedienst. Op vragen naar extra informatie bij kinddossiers wordt altijd vlot gereageerd. Andere landen van aankomst signaleren dezelfde ervaring.

De CA heeft haar 'country profiel' op de website van het Permanent Bureau van de Haagse Conferentie betreffende het internationaal privaatrecht (hierna: 'HCCH') geüpdatet in juni 2022. De 'table on costs associated with intercountry adoption' werd echter niet ingevuld. Op die specifieke vraag kreeg VCA slechts beperkte informatie.

De CA nam deel aan de 'Special Commissions' van 2005, 2010, 2015 en 2022. De Thaise CA was niet actief in werkgroepen, bijvoorbeeld rond 'financial aspects' en 'illicit practices'.

→ De CA van Thailand is bereid tot samenwerking en reageert steeds op vragen voor overleg of via e-mail.

Mogelijkheid van rechtstreekse samenwerking van overheid tot overheid.

CAC is bereid tot rechtstreekse samenwerking met VCA. Dit werd besproken in het kader van de overgangsmaatregelen naar één interlandelijke adoptiedienst.

→ Rechtstreekse samenwerking van overheid tot overheid is mogelijk.

4. Positionering van de adoptiepraktijk binnen het bredere zorg- en opvangsysteem van het land van herkomst in de praktijk

Regelgeving over taken en bevoegdheden in de jeugdbescherming door een overheidsinstantie

'The Ministry of Social Development and Human Security' (MSDHS) is de hoofdfactor in de jeugdbescherming in Thailand. 'The Department of Children and Youth' (DCY) werd in 2015 opgericht onder MSDHS om de rechten van kinderen te promoten en te beschermen. CAC, dat als centrale adoptieautoriteit toezicht houdt op alle adopties in Thailand, maakt deel uit van DCY.

Naast MSDHS hebben ook het Ministerie van Binnenlandse Zaken, het Ministerie van Educatie en het Ministerie van Justitie verantwoordelijkheden in de jeugdhulp.

Jeugdbescherming en gezinsondersteuning vallen onder bevoegdheid van verschillende divisies onder MSDHS. Naast DCY hebben ook het 'Department of Women's Affairs and Family Development', het 'Department of Social Development and Welfare' en het 'Department of Empowerment of Persons with Disabilities' bevoegdheden terzake.

Het nationale 'Child Protection Committee', verbonden aan het MSDHS, houdt toezicht op de werking van de 'Provincial Child Protection Committees'. Deze provinciale comités hebben de bevoegdheid om beschermingsmaatregelen te nemen in geval van misbruik, verwaarlozing, geweld en exploitatie van kinderen.

De 'Child Protection Act' van 2003 bevat de fundamentele bevoegdheden en verantwoordelijkheden omtrent jeugdhulp. Maatregelen die kunnen worden genomen zijn hulp aan het kind en zijn familie of verzorgers, opvang door een geschikte persoon, zorg door een geschikt pleeggezin, zorg in een opvangcentrum of een centrum voor welzijn en het faciliteren van adoptie in overeenstemming met de adoptiewetgeving. Naast de 'Child Protection Act' is er tal van andere regelgeving inzake jeugdhulp en zijn er heel wat nationale beleidsplannen voor jeugdbescherming, zoals 'The National Child and Youth Development Plan' (2017-2021) en de 'National Strategic Plan for Teen Pregnancy Prevention and Solution' (2017-2026). Een handleiding met te volgen protocollen en procedures inzake jeugdbescherming (2008, revisie in 2017) werd opgemaakt met steun van Unicef Thailand.

ISS geeft aan dat de regelgeving, de bevoegdheden en actoren inzake jeugdhulp weliswaar uitgebreid, maar erg versnipperd zijn. Er is onvoldoende duidelijkheid over welke instantie welke bevoegdheden heeft en er zijn hiaten en overlappingen in de (versnipperde) regelgeving. Het gebrek aan samenwerking en coherentie en het ontbreken van duidelijke, afdwingbare minimum standaarden voor jeugdbescherming duidt ISS als zorgwekkend. Volgens ISS wordt er op dit moment werk gemaakt van nationale minimumnormen voor de verschillende vormen van alternatieve zorg voor kinderen.

Volgens ISS is de eerder vermelde Child Protection Act onder revisie door de overheid en zou er in 2022 publiek over gecommuniceerd worden. Het is op dit moment onduidelijk wanneer deze revisie zal zijn afgerond.

→ **Er is uitgebreide, maar versnipperde regelgeving en richtlijnen betreffende procedures, taken en verantwoordelijkheden in de jeugdhulp.**

Jeugdbeschermingsmaatregelen in de praktijk

ISS geeft aan dat, ondanks uitgebreide wettelijke en beleidsmatige kaders, de effectiviteit van jeugdbeschermingsmaatregelen in de praktijk een uitdaging vormt. Er is een groeiend besef over het belang van grondige hervormingen in het jeugdbeschermingssysteem bij de overheid, maar in de praktijk is er nog een lange weg te gaan. Het ontbreekt aan heldere mandaten en het gebrek aan kennis over het beleid leidt tot een gefragmenteerd systeem in de praktijk. Jeugdbeschermingsmaatregelen zijn vaak reactief en weinig gefocust op preventie. Er is een gebrek aan overleg en coördinatie tussen de verschillende bevoegde autoriteiten en betrokken actoren.

Lokale hulpverleningsdiensten worden aangeboden door een diversiteit aan actoren, waaronder overheidsinstanties, het maatschappelijk middenveld en 'community networks/committees'. Echter vaak met beperkt overheidstoezicht op de kwaliteit van de zorg die door hen verleend wordt. Vaak zijn lokale actoren onvoldoende op de hoogte van het jeugdbeschermingssysteem an sich, hun rol en verantwoordelijkheden, waardoor ze te weinig in staat zijn om antwoord te bieden aan de noden en belangen van kinderen. Dit komt voornamelijk door een tekort aan mensen, middelen en training om beleid in de praktijk om te zetten.

Jeugdbeschermingsmaatregelen voor kinderen die uit huis geplaatst worden bestaan in de praktijk uit residentiële zorg, formele en ondersteunde zorg door familie en pleegzorg. Hoewel de overheid de wil heeft en pogingen onderneemt om de focus te verleggen van residentiële zorg naar zorg door familie en pleegzorg, blijft plaatsing in residentiële voorzieningen in de praktijk verreweg de meest voorkomende jeugdbeschermingsmaatregel. Heldere richtlijnen die deze vormen van alternatieve zorg omkaderen, ontbreken momenteel. De overheid is zich hiervan bewust en maakt er werk van.

Formele zorg door familie wordt ondersteund door de overheid voor een maximum van 5.000 gezinnen per jaar. Informele zorg door familie (zonder overheidstoezicht en -ondersteuning) komt vaak voor in Thailand en is cultureel ingebed. Statistieken tonen aan dat bijna één vierde van de kinderen in Thailand in formele of informele zorg door familie is opgenomen.

Pleegzorg blijft op dit moment beperkt en zou in Thailand op culturele barrières botsen, hoewel de overheid dit probeert te wijzigen en verschillende programma's ondersteunt, waaronder dat van de organisatie Step Ahead. In 2020 werd een 'Foster Care Manual' uitgewerkt, die in 6 provincies werd uitgetest. Bedoeling is om deze in 2023 in alle 77 provincies uit te rollen. De helft van de kindertehuizen van de overheid, zouden pleegzorgprogramma's aanbieden. UNICEF geeft aan dat momenteel een geïntegreerde aanpak van pleegzorgprogramma's ontbreekt. Dit is noodzakelijk, indien de Thaise overheid van pleegzorg een volwaardig zorgalternatief wil maken.

Residentiële zorg bestaat uit kindertehuizen van de overheid, private geregistreerde kindertehuizen en private, niet geregistreerde kindertehuizen, die niet voldoen aan de wettelijke vereisten. Als we naar de cijfers kijken, vormen de niet geregistreerde kindertehuizen de meerderheid (geschat tussen 240 en 600 voorzieningen). Daarnaast geeft Unicef aan dat de private kindertehuizen weinig verantwoording dienen af te leggen aan de overheid. Heel veel kinderen leven in internaten onder het Ministerie van Educatie, die in de praktijk functioneren als residentiële zorg. Toezicht op de situatie van de kinderen en op de kwaliteit van de zorg en begeleiding ontbreekt.

ISS geeft aan dat er geen specifieke aanpak is voor kinderen met special needs. Residentiële opvang wordt vaak beschouwd als de enige optie voor deze kinderen. Daarnaast hebben hun families vaak te lijden onder stigmatisering en discriminatie. Er zijn wel sociale diensten en organisaties die hulp aanbieden.

- ➔ **Het is niet duidelijk in hoeverre de regelgeving en richtlijnen inzake jeugdhulp gekend zijn en toegepast worden door de verschillende actoren in het werkveld.**
- ➔ **Jeugdbeschermingsmaatregelen zijn in de praktijk onvoldoende uitgewerkt door een gebrek aan mandaat, kennis, mensen, middelen en training.**
- ➔ **De huidige jeugdbeschermingsdiensten slagen er op dit moment onvoldoende in om de kinderen te bereiken, die er het meeste nood aan hebben.**
- ➔ **Residentiële opvang is nog steeds de meest voorkomende zorgmaatregel. Het is onrustwekkend dat een groot deel van deze voorzieningen niet onder het toezicht van de overheid vallen, waardoor de kwaliteit van de zorg en begeleiding voornamelijk bepaald wordt door de voorziening zelf.**

Beleid van preventie en re-integratie naar het gezin van herkomst

DCY geeft beleidsmatig prioriteit aan een preventieve aanpak, met focus op het ondersteunen en versterken van (kwetsbare) gezinnen. DCY investeerde in het versterken van kinderbeschermingsnetwerken op niveau van de subdistricten, waar een 'Child Protection Committee' (CPC) werd opgericht. Meer dan 2.875 subdistricten beschikken op dit moment over een CPC. Het CPC heeft de bevoegdheid om de situatie van een kind en diens gezin te onderzoeken en te evalueren.

ISS benoemt een aantal concrete initiatieven voor gezinsondersteuning, maar geeft aan dat ze schaars en versnipperd zijn. De meeste initiatieven worden aangeboden door NGO's of het maatschappelijk middenveld. Unicef geeft aan dat slechts enkele zorgvoorzieningen in de praktijk inzetten op preventie of re-integratie in de familie. Ondanks meerdere initiatieven, zijn er geen gestandaardiseerde procedures om de evolutie van kinderen binnen de jeugdzorg op te volgen en te evalueren in het kader van hun re-integratie in het oorspronkelijke gezin.

Er is weinig aandacht voor de preventieve gezinsondersteuning in het geval van kinderen met special needs. Onderzoek door Save The Children geeft aan dat het onduidelijk is in hoeverre de overheid kinderen en personen met een beperking effectief bereikt.

ISS benoemt de praktijk waarbij geboorte- of eerste ouders een afstandsverklaring ondertekenen waarmee ze hun kinderen toevertrouwen aan alternatieve zorg. Het is onduidelijk welke ondersteuning en begeleiding geboorte- of eerste ouders krijgen vooraleer ze een dergelijke ingrijpende beslissing nemen en hoe vaak en door wie de situatie opnieuw wordt beoordeeld.

- ➔ **Het beleid van preventie en re-integratie naar het oorspronkelijke gezin is in de praktijk beperkt. Het is onduidelijk welke begeleiding geboorte- of eerste ouders krijgen vooraleer hun kinderen in de jeugdhulp geplaatst worden.**

Centrale databank met gegevens over alle kinderen in de jeugdhulp

De overheid beschikt niet over een centrale databank met gegevens over alle kinderen in de jeugdhulp. Residentiële voorzieningen gerund door de overheid en sommige private voorzieningen leveren data aan de provinciale en nationale overheden, maar deze informatie wordt niet verzameld in een gezamenlijke nationale database. Daarnaast worden bepaalde data (bv. jeugddelinquenten, tienermoeders,...) door andere departementen dan DCY verzameld, zonder enige vorm van centralisatie.

→ **Er is geen centrale databank met gegevens over alle kinderen in de jeugdhulp.**

Inbedding van adoptie in het jeugdbeschermingssysteem

Adoptie is opgenomen in de Child Protection Act (2003) als alternatieve jeugdbeschermingsmaatregel voor kinderen zonder ouderlijke zorg.

→ **Adoptie is als maatregel ingebed in het jeugdbeschermingssysteem.**

5. Consequente toepassing van het subsidiariteitsprincipe in interlandelijke adoptie

Inbedding van het subsidiariteitsprincipe in de regelgeving

Het subsidiariteitsprincipe is niet wettelijk vastgelegd in de regelgeving in Thailand. CAC geeft in haar 'country profile' van 2022 aan dat interlandelijke adoptie enkel overwogen kan worden na grondige overweging van oplossingen in het binnenland. CAC is als centrale adoptieautoriteit bevoegd om na te gaan of het subsidiariteitsprincipe correct werd toegepast. De Nederlandse centrale autoriteit voor adoptie bevestigt in haar uitgebreide landenanalyse dat het subsidiariteitsbeginsel, hoewel niet wettelijk vastgelegd, in de praktijk wel wordt toegepast in Thailand.

→ **Het subsidiariteitsprincipe is niet ingebed in de regelgeving.**

Toepassing van het subsidiariteitsprincipe in de praktijk van binnenlandse adoptie

CAC geeft aan dat kinderen in eerste instantie moeten opgevoed worden door de oorspronkelijke ouders of bredere familie. Als dit niet mogelijk is, worden andere vormen van permanente zorg, zoals binnenlandse adoptie, overwogen. Enerzijds wordt in het beslissingskader aangegeven dat adoptie vrij goed aanvaard wordt in Thailand, anderzijds blijkt dat het aantal kandidaat-adoptanten voor binnenlandse adoptie van ongekende kinderen beperkt is.

CAC doet inspanningen om binnenlandse adoptie meer te promoten. Unicef geeft echter aan dat er in de praktijk onvoldoende wordt ingezet op preventie en re-integratie in de familie. Kinship care of binnenlandse adoptie van gekende kinderen in de uitgebreide familie is daarentegen wel sterk ingebed als praktijk in Thailand. In adoptiedossiers wordt weergegeven welke inspanningen geleverd zijn om kinderen te plaatsen in de eigen familie.

→ **Hoewel de inspanningen in het kader van preventieve gezinsondersteuning en re-integratie naar het oorspronkelijke gezin in de praktijk beperkt zijn, wordt het subsidiariteitsprincipe bij binnenlandse adoptie toegepast.**

Toepassing van het subsidiariteitsprincipe in de praktijk van interlandelijke adoptie

CAC geeft aan dat binnenlandse adoptie steeds voorrang heeft op interlandelijke adoptie. Interlandelijke adoptie kan enkel worden overwogen na grondige overweging van oplossingen in Thailand zelf. CAC verwijst naar interne richtlijnen inzake promotie van binnenlandse adoptie. CAC bevestigt verder dat er actief op zoek gegaan wordt naar Thaise families die weeskinderen willen adopteren. Het aantal Thaise kandidaat-adoptiegezinzen die kinderen willen adopteren buiten de eigen familie is echter beperkt, gezien de culturele barrière om ongekende kinderen op te nemen in het gezin.

De recente goedkeuring van de 'National Alternative Care Roadmap' heeft als doelstelling om gezinsondersteunende maatregelen en family-based care zoals pleegzorg sterker te implementeren en uit te bouwen, waardoor meer kinderen in hun eigen familie kunnen verblijven en de nood aan adoptie kan voorkomen worden.

→ **In de praktijk zijn er uitgewerkte richtlijnen om het subsidiariteitsprincipe bij interlandelijke adoptie toe te passen.**

6. Adoptabiliteit

Centrale registratie van adoptabele kinderen

ISS geeft aan dat er geen centrale databank is van adoptabele kinderen. CAC geeft aan dat er interne databanken bestaan, maar dat deze niet worden gecentraliseerd.

→ **Er is geen centrale registratie van adoptabele kinderen.**

Beoordeling van en beslissing tot adoptabiliteit

DCY is verantwoordelijk voor het vaststellen van de adoptabiliteit. Verder moet de Child Adoption Board, bestaande uit kaderleden van het 'Departement of Social Development and Welfare' (DSDW), goedkeuring geven voor alle adopties van Thaise kinderen.

Kindertehuizen, die onder toezicht van DCY vallen, spelen eveneens een belangrijke rol in het beoordelen van adoptabiliteit. Geaccrediteerde 'Child Welfare Organisations' zijn wettelijk gemachtigd om toestemming te geven voor de adoptie van kinderen, die door hun ouders aan de voorziening in kwestie zijn toevertrouwd, met een machtigingsbrief waarin is bevestigd dat de voorziening toestemming tot de adoptie mag geven.

Indien de oorspronkelijke ouders overleden of vermist zijn (of weigeren om in te stemmen met de adoptie), zal de rechtbank beoordelen of het kind in kwestie nood heeft aan adoptie.

→ **De finale beslissing of een kind adoptabel is, wordt genomen door de overheid (DCY). De goedkeuring van alle adopties in Thailand gebeurt eveneens door een overheidsinstantie (Child Adoption Board).**

Situaties waarin een kind adoptabel kan worden verklaard

Zoals bepaald in de 'Civil and Commercial Code', hoofdstuk Adoptie, kunnen kinderen adoptabel verklaard worden wanneer hun ouders onbekend zijn, wanneer ze verlaten verklaard werden door de rechtbank, wanneer de ouders of wettelijke voogden hun toestemming tot adoptie hebben gegeven of wanneer de ouders ontzet zijn uit de ouderlijke macht.

Als de oorspronkelijke ouders gekend zijn, moeten kinderen eerst wettelijk worden afgestaan vooraleer ze voor adoptie in aanmerking komen. In geval ouders hun kinderen toevertrouwen aan een 'Child Welfare Organisation' en een afstandsverklaring ondertekenden waarin ze instemmen met adoptie, kan de voorziening in naam van de ouders toestemming geven.

Wanneer ouders ontzet zijn uit de ouderlijke macht en als er niemand is die toestemming tot adoptie kan verlenen, kan de kandidaat-adoptant of de openbare aanklager aan de rechtbank verzoeken om de adoptie toe te staan. Het is niet duidelijk wanneer en onder welke voorwaarden dit effectief wordt toegepast.

Kinderen van ongekende ouders kunnen in aanmerking komen voor interlandelijke adoptie. De Child Protection Act bepaalt dat achterlating van een kind een misdrijf is in Thailand. ISS geeft aan dat er inspanningen gedaan worden om de ouders van verlaten kinderen te traceren, hoewel er geen gestandaardiseerde procedure lijkt te bestaan m.b.t. de wijze waarop gezocht wordt of de duurtijd.

In geval de ouders en de bredere familie onvindbaar zijn na beëindiging van het onderzoek van DCY (volgens ISS gedurende gemiddeld 7-8 maanden), kan het kind adoptabel worden verklaard.

CAC geeft aan dat voornamelijk twee categorieën van kinderen adoptabel worden verklaard: enerzijds kinderen wiens ouders onbekend en onvindbaar zijn en anderzijds kinderen wiens ouders niet in staat zijn om voor hen te zorgen (voornamelijk omwille van armoede) en vrijwillig toestemming geven tot adoptie.

Opmerkelijk is dat in bepaalde situaties kandidaat-adoptanten aan de rechtbank kunnen verzoeken om toestemming te verlenen tot adoptie. Het is in de regelgeving niet volledig duidelijk in welke exacte situaties dit mogelijk is.

FCA geeft aan dat zij regelmatig geconfronteerd worden met staatloze kinderen in Thaise adoptiedossiers. Deze kinderen hebben geen bewijs van hun identiteit en geen geboorteakte.

→ **In de regelgeving is niet volledig duidelijk in welke situaties kinderen adoptabel kunnen worden verklaard. Er is een onduidelijkheid in welke situaties de toestemming kan worden verzocht door kandidaat-adoptanten.**

Onderzoek van psychosociale adoptabiliteit

ISS geeft aan dat een evaluatie van de psychosociale adoptabiliteit wordt geregeld bij ministerieel besluit. Een bevoegde functionaris zal onderzoeken of het kind nood heeft aan adoptie op basis van de geschiedenis en gegevens over de familie, de leef- en verzorgingsomstandigheden en de opvatting van het kind zelf over adoptie. Meerdere actoren vanuit verschillende disciplines kunnen hierbij betrokken worden, zoals een maatschappelijk werker, medisch personeel, onderwijspersoneel, een psycholoog,...

- **Er gebeurt onderzoek naar de psychosociale adoptabiliteit. Het is onduidelijk of de ontwikkeling en gezondheid van het kind systematisch wordt opgevolgd en geëvalueerd.**

Toestemming van de oorspronkelijke ouders of wettelijke voogd

De Civil and Commercial Code, hoofdstuk Adoptie, en de Child Adoption Act bepalen door wie en op welke manier toestemming tot adoptie moet worden gegeven. De oorspronkelijke ouders moeten toestemming verlenen wanneer ze gekend zijn en niet ontzet zijn uit de ouderlijke macht.

Geaccrediteerde 'Child Welfare Organisations' zijn wettelijk gemachtigd om toestemming te geven voor de adoptie van kinderen, die door hun ouders aan de voorziening in kwestie zijn toevertrouwd met een machtigingsbrief waarin is bevestigd dat de voorziening toestemming tot de adoptie mag geven.

Wanneer de ouders ongekend, gestorven of ontzet zijn uit de ouderlijke macht, is het aan de rechtbank om te beslissen of het kind nood heeft aan adoptie.

De Child Adoption Act bepaalt dat tijdens de plaatsing van het kind op proef de ouders kunnen vragen om de adoptie van het kind stop te zetten door een aanvraag in te dienen bij de Directeur-Generaal of bij de provinciale gouverneur, die hierover een beslissing nemen.

- **De toestemming van de oorspronkelijke ouders of wettelijke voogd is duidelijk geregeld.**

Begeleiding van de oorspronkelijke ouders

De Civil and Commercial Code, hoofdstuk Adoptie, bepaalt dat toestemming uit vrije wil dient gegeven te worden na de nodige begeleiding en met de nodige ondersteuning. ISS geeft echter aan dat deze ondersteuning niet evident is voor alleenstaande moeders, omwille van het stigma dat op hen rust.

De Child Adoption Act vult aan dat er op geen enkele manier druk mag worden uitgeoefend om toestemming tot adoptie te verkrijgen. Een maatschappelijk werker zal het gezin informeren over de sociale dienstverlening die DCY kan bieden. Pas wanneer de oorspronkelijke ouders erop staan om het kind af te staan, wordt informatie gegeven over de definitieve gevolgen hiervan. Thailand gebruikt in het kader van afstand het standaardformulier, ontwikkeld door het Permanent Bureau van het HCCH.

- **Begeleiding van de oorspronkelijke ouders is gereguleerd en wordt in de praktijk aangeboden.**

Toestemming van het kind

De Child Adoption Law bepaalt dat er bij adoptie rekening dient gehouden te worden met de wensen en de belangen van het kind. Het kind heeft recht op informatie en begeleiding. ISS geeft echter aan dat het niet duidelijk is hoe dit in de praktijk gebeurt.

Het VN-Kinderrechtencomité stelde vast dat het recht van het kind om gehoord te worden niet volledig wordt toegepast bij procedures en beslissingen in het kader van uithuisplaatsing en alternatieve zorg. ISS bevestigt dat het onduidelijk is in hoeverre kinderen werkelijk de kans krijgen om de gevolgen van een adoptie te begrijpen vooraleer beslist wordt dat het kind nood heeft aan adoptie.

De Civil and Commercial Code, hoofdstuk Adoptie, bepaalt dat kinderen vanaf 15 jaar schriftelijke toestemming dienen te verlenen onder begeleiding van een bevoegd persoon.

- **Het is duidelijk dat het kind formeel toestemming dient te verlenen vanaf de leeftijd van 15 jaar. Wettelijk is bepaald dat er ook rekening wordt gehouden met de wensen en belangen van jongere kinderen, zonder duidelijkheid hoe dit in de praktijk gebeurt.**

Stavingsstukken in het adoptiedossier op het moment van toewijzing

Het kinddossier omvat volgende documenten bij toewijzing: de geboorteakte, de toestemming tot adoptie of verlatenverklaring, het kindrapport, medische gegevens en een plaatsingsbeslissing van DCY.

- **Op het moment van toewijzing blijkt uit het adoptiedossier dat de legistieke adoptabiliteit vastligt.**

Beleid over het samenhouden van siblings

Siblings maken deel uit van de categorie van kinderen met special needs. CAC geeft aan dat siblings (kinderen van dezelfde ouders of van dezelfde moeder) in de praktijk worden samengehouden, als dit in hun belang is. Enkel wanneer het onmogelijk blijkt om een geschikte familie te vinden om siblings te adopteren, zal een scheiding worden overwogen.

→ **Er is een beleid over het samenhouden van siblings.**

7. Het verloop van de adoptieprocedure

Vorbereiding/ bindingsperiode voor het kind

In een notificatie van de Child Adoption Board is opgenomen dat er een procedure dient te worden gevolgd om het kind voor te bereiden op adoptie, met daarin drie elementen: (1) onderzoek en evaluatie van de ontwikkeling van het kind, (2) ontwikkeling van de zelfredzaamheid van het kind en (3) het bezorgen van informatie over het kandidaat-adoptiegezin aan het kind. De adoptiedienst geeft aan dat er in de praktijk steeds een maatschappelijk werker wordt aangesteld om het kind voor te bereiden op adoptie.

ISS geeft aan dat er na aanvaarding van het matchingsvoorstel een bindingsperiode is waarin de kandidaat-adoptieouders en de 'Child Welfare Organisation' informatie kunnen uitwisselen. Verder is er een pre-adoptieve periode van minstens 6 maanden in België. De adoptieprocedure kan pas worden voltooid als na afloop van die periode wordt vastgesteld dat de kandidaat-adoptieouders geschikt zijn om het kind te adopteren.

→ **Vorbereiding van het kind op interlandelijke adoptie is voorzien in de Thaise regelgeving en gebeurt in de praktijk. Er is een pre-adoptieve periode voorzien van minstens zes maanden in België.**

Het matchingsproces

Het 'Committee for selection of foreign adoptive families for children' (het matchingspanel) is verantwoordelijk voor de matching, zoals vastgelegd in de regelgeving. Het matchingspanel komt maandelijks samen en bestaat uit de directeur van CAC als voorzitter, vertegenwoordigers van de acht tehuizen, een verantwoordelijke van 'Development Promotion and Welfare for Child, Youth and Family Division', de directeur van de 'Intercountry Adoption Group' en de directeur van de 'Child Adoption Board'.

De adoptieprocedure is een administratieve en geen juridische procedure. De adoptie wordt goedgekeurd en geregistreerd door de Child Adoption Board.

Het principe van reversed flow wordt niet toegepast in Thailand.

→ **De procedures en richtlijnen betreffende het matchingsproces zijn voldoende helder.**

8. Het vermijden van financiële risico's

Kosten en vergoedingen voor de adoptieprocedure op zich geregeld bij wet of overheid

Er worden geen kosten of vergoedingen aangerekend voor de adoptieprocedure op zich. Enkel de geleverde diensten worden aangerekend.

→ **Er zijn geen kosten voor de adoptieprocedure op zich.**

Overzicht van de kosten in de praktijk

De kosten zijn vooraf duidelijk en zijn ter beschikking op de website van CAC. FIAC geeft aan dat de KA rechtstreeks een bedrag van ongeveer 375 euro cash betalen aan CAC voor het kinddossier wanneer ze in Thailand aanwezig zijn. Dit bedrag wordt vastgelegd door CAC. Er gebeuren geen betalingen aan tussenpersonen of weeshuizen.

De adoptiedienst werkt rechtstreeks samen met CAC. Er wordt niet gewerkt met een contactpersoon of een bureau ter plaatse en hier zijn dus ook geen kosten aan verbonden. Er wordt geen vergoeding aangerekend voor het werk dat de maatschappelijk werkers van CAC verrichten.

→ **Er is een duidelijk overzicht van de kosten in de praktijk.**

Donaties, contributies en projectsteun

De adoptiedienst geeft aan dat er geen donaties, contributies of projectsteun wordt gevraagd. CAC geeft aan dat vrijwillige donaties enkel mogelijk zijn nadat het adoptieproces voltooid is.

→ **Donaties, contributies en projectsteun worden niet gevraagd en worden enkel toegestaan na afloop van het adoptieproces.**

Overeenkomst kosten van de adoptiedienst met 'Table on costs' van HCCH

De 'Table on costs' op de website van HCCH werd niet ingevuld. De CA bezorgde slechts summiere informatie op specifiek verzoek.

→ **De 'Table on costs' van HCCH werd niet ingevuld door de CA.**

9. Juridisch kader ter ondersteuning van adoptiebetrokkenen in het recht op informatie over hun afkomst en/of hun zoektocht naar familieleden

Centrale geboorteregistratie

ISS geeft aan dat de bevolkingsregistratie in Thailand gecentraliseerd, geautomatiseerd en volledig gedigitaliseerd is. Registratiediensten op provinciaal en districtsniveau zijn nagenoeg allemaal online en sturen automatisch data door naar de centrale databank.

→ **Er is centrale geboorteregistratie in Thailand.**

Procedure voor inzage in het adoptiedossier in de regelgeving

CHIP geeft aan dat er in de regelgeving wel bepalingen zijn over het bewaren van gegevens, maar niet over het recht van de geadopteerde om informatie over de eigen herkomst op te vragen. Thailand heeft strikte privacy regelgeving m.b.t. het beschermen van gegevens van de oorspronkelijke familie, adoptiegezinnen en geadopteerden (Child Adoption Act secties 32 en 37).

Anderzijds geeft CHIP ook aan dat er geen regelgeving is die toegang tot informatie verhindert in geval van akkoord van de betrokkenen. Gebaseerd op het Haags Adoptieverdrag wordt toegang tot informatie over herkomst zowel voor geadopteerden, adoptiegezinnen als de oorspronkelijke families toegestaan door de Thaise overheid, mits toestemming van de betrokkenen.

In geval de oorspronkelijke ouders overleden zijn, mogen de naaste familie van de geadopteerde, siblings en andere verwanten (in deze volgorde) de vraag stellen om in contact te treden met de geadopteerde.

In de praktijk wordt toegang tot informatie over herkomst gefaciliteerd door de 'Post Adoption Service Group', dat deel uitmaakt van de Child Adoption Center.

→ **Het recht op kennis over herkomst en identiteit en een procedure voor inzage in het adoptiedossier zijn niet opgenomen in de Thaise regelgeving. In de praktijk wordt dit wel gefaciliteerd op basis van het Haags Adoptieverdrag, mits toestemming van de betrokkenen.**

Regelgeving inzake wijziging van geboorteplaats en geboortedatum

ISS geeft aan dat na voltooiing van de registratie van de adoptie de naam van het kind kan worden gewijzigd. Er kunnen geen wijzigingen worden aangebracht in originele documenten zoals de geboorteakte en er wordt geen nieuwe geboorteakte opgemaakt.

→ **Geboorteplaats en geboortedatum kunnen niet worden gewijzigd, aangezien er geen nieuwe geboorteakte wordt opgemaakt na adoptie.**

Professionele ondersteuning bij de zoektocht naar herkomst door de overheid

Child Adoption Center voorziet in gratis professionele ondersteuning bij de zoektocht naar herkomst via de 'Post Adoption Service Group'. CAC werkt hiertoe handleidingen en richtlijnen uit. De adoptiedienst geeft aan dat er openheid is om vragen rond herkomst en identiteit te stellen en begeleiding aan te bieden bij een mogelijke ontmoeting.

→ **Er wordt gratis professionele ondersteuning door de overheid aangeboden bij de zoektocht naar herkomst.**

10. Inhoud kinddossier

Voldoende informatie in het kinddossier om de herkomst van het kind te achterhalen

Het kinddossier bevat de gegevens van het kind, de geboorteakte, beknopte informatie over het traject van het kind in de zorg, de beschikbare gegevens van de oorspronkelijke ouders, de toestemming van de oorspronkelijke ouders of de gemachtigde instantie, een toelichting waarom het kind van de familie werd gescheiden, medische gegevens van het kind, gegevens over de ontwikkeling van het kind en over bijzondere zorgnoden en foto's.

De aangeleverde informatie is vaak summier. Bij navraag blijkt dat niet alle beschikbare informatie wordt aangeleverd. Deze ervaring wordt gedeeld door andere landen van opvang.

➔ **Het kinddossier omvat niet steeds voldoende informatie om de volledige herkomst van het kind te achterhalen.**

Weergave van het volledige traject van het kind in het kinddossier

Het kinddossier omvat informatie over het traject van het kind in de zorg. VCA ervaart echter dat het kinddossier dat initieel door CAC wordt aangeleverd soms niet de volledige informatie over het traject van het kind bevat. Bij navraag blijkt dat er meer informatie beschikbaar is en wordt er bijkomende informatie aangeleverd, bijvoorbeeld over verblijf in pleegzorg of over onderzoek naar subsidiariteit, al is die niet steeds even helder. VCA zal met CAC in gesprek gaan over het aanleveren van zo volledig mogelijke informatie.

FCA geeft aan in adoptiedossiers soms te worden geconfronteerd met adoptiedossiers van staatloze kinderen, zonder geboortecertificaat of ander bewijs van identiteit.

➔ **Het traject van het kind wordt niet steeds volledig weergegeven in het kinddossier. Op verzoek wordt extra informatie aangeleverd die niet steeds volledige helderheid biedt.**

3. Beslissing betreffende de huidige samenwerking interlandelijke adoptie met Thailand

Op basis van bovenstaande overwegingen en de informatie in het ingevulde beslissingskader voor Thailand, **beslist VCA om de samenwerking met Thailand verder te zetten.**

Dit betekent concreet dat kandidaat-adoptanten met een contract hun procedure onverwijld kunnen verderzetten. In het kader van deze beslissing, engageert VCA zich om rechtstreeks contact opnemen met de CA van Thailand om de overwegingen bij deze beslissing in een persoonlijk gesprek toe te lichten en om verdere samenwerkingsafspraken te maken.

In de afspraken rond de verdere samenwerking zal worden gefocused op:

- de mate waarin het subsidiariteitsprincipe in de praktijk effectief wordt toegepast, o.m. de effectiviteit van de inspanningen om het kind te re-integreren in het oorspronkelijke gezin vooraleer adoptie wordt overwogen;
- de wijze waarop de mening van kinderen in rekening wordt gebracht bij adoptie;
- de wijze waarop staatloze kinderen, zonder bewijs van identiteit of geboorte, adoptabel worden verklaard voor interlandelijke adoptie;
- het aanleveren van zo volledig mogelijke informatie in de kinddossiers.

Ariane Van den Berghe
Vlaams adoptieambtenaar

